

Emissies broeikasgassen, 1990-2012

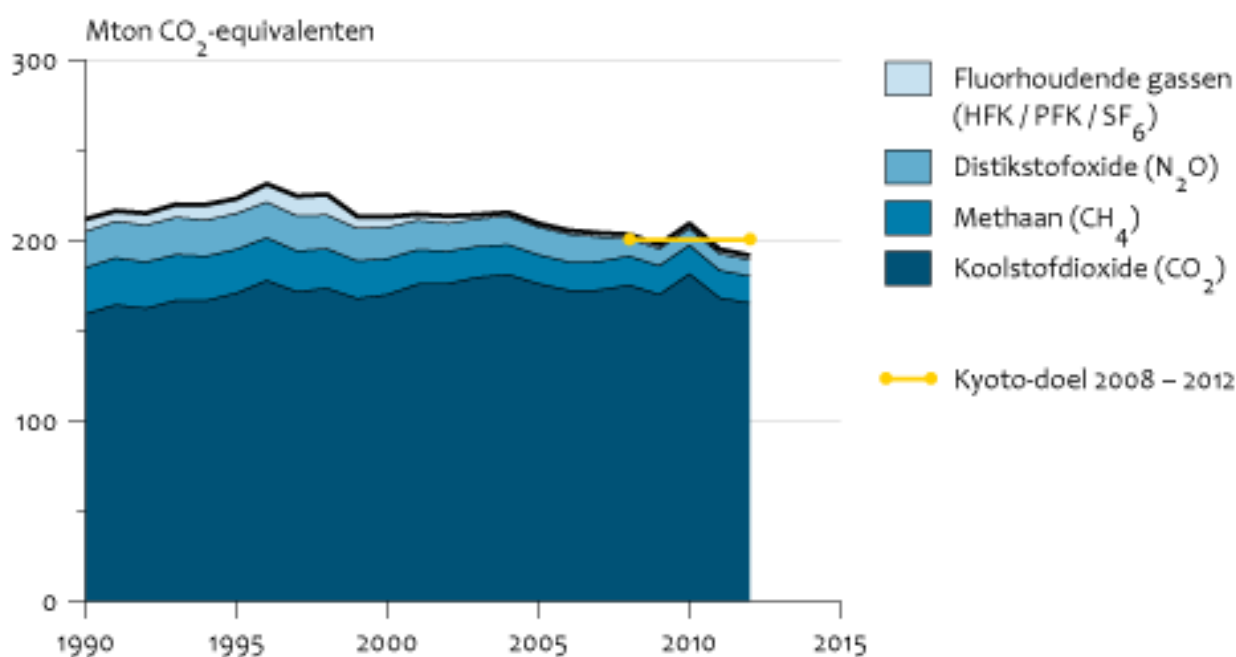
Indicator | 16 april 2014

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

In 2012 was de uitstoot van broeikasgassen bijna twee procent lager dan in 2011. De uitstoot lag tien procent onder het niveau van het basisjaar van het Kyoto Protocol.

[figuurgroep]

Emissie broeikasgassen

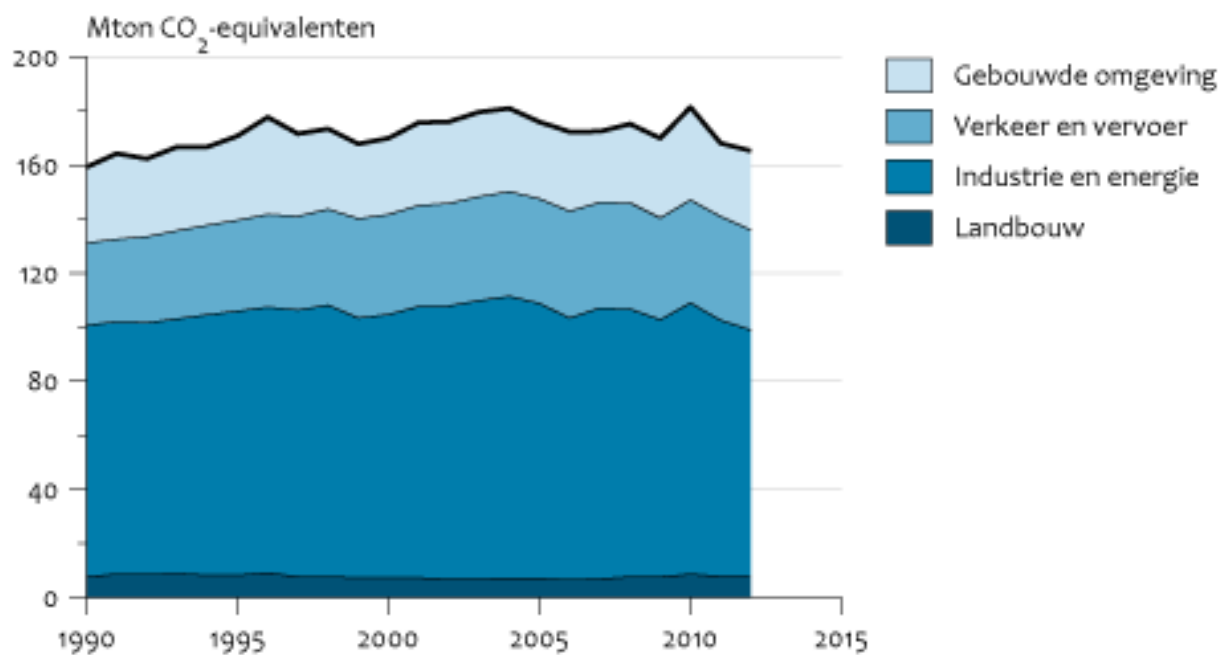

Bron: Emissieregistratie.

CBS/apr14
www.clo.nl/nl016524

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xls\)](#) [3]

Emissie kooldioxide (CO₂) per sector

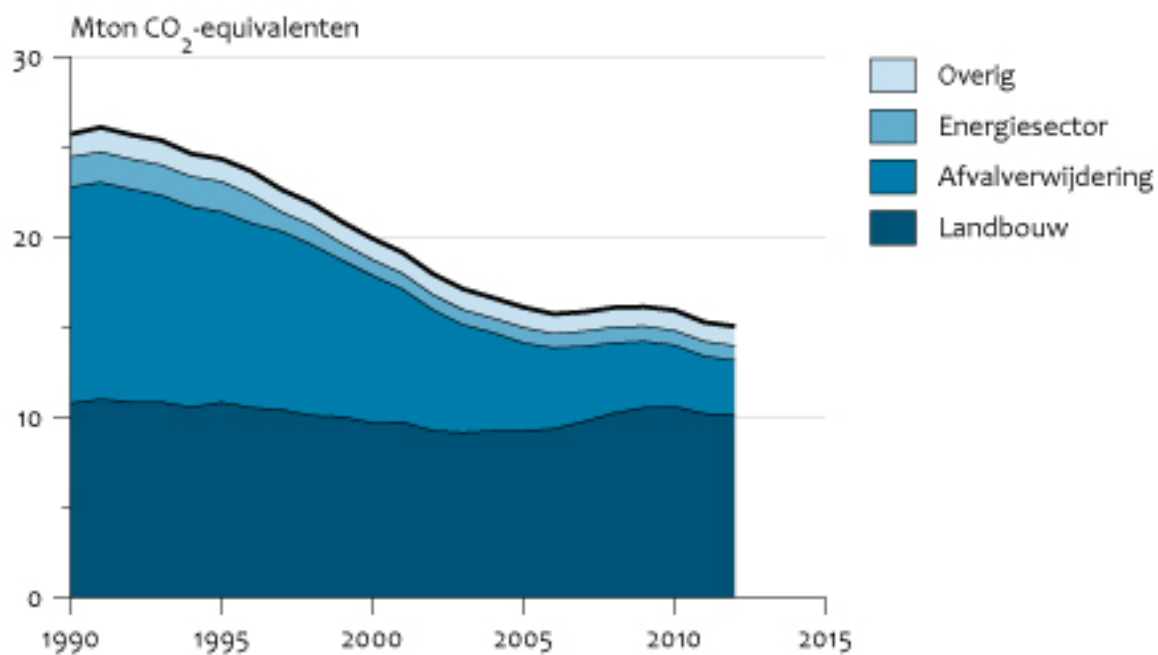

Bron: Emissieregistratie.

CBS/apr14
www.clo.nl/inf016524

- [Download figuur](#) [4]
- [Download data \(xls\)](#) [5]

Emissie (methaan) CH₄ per sector

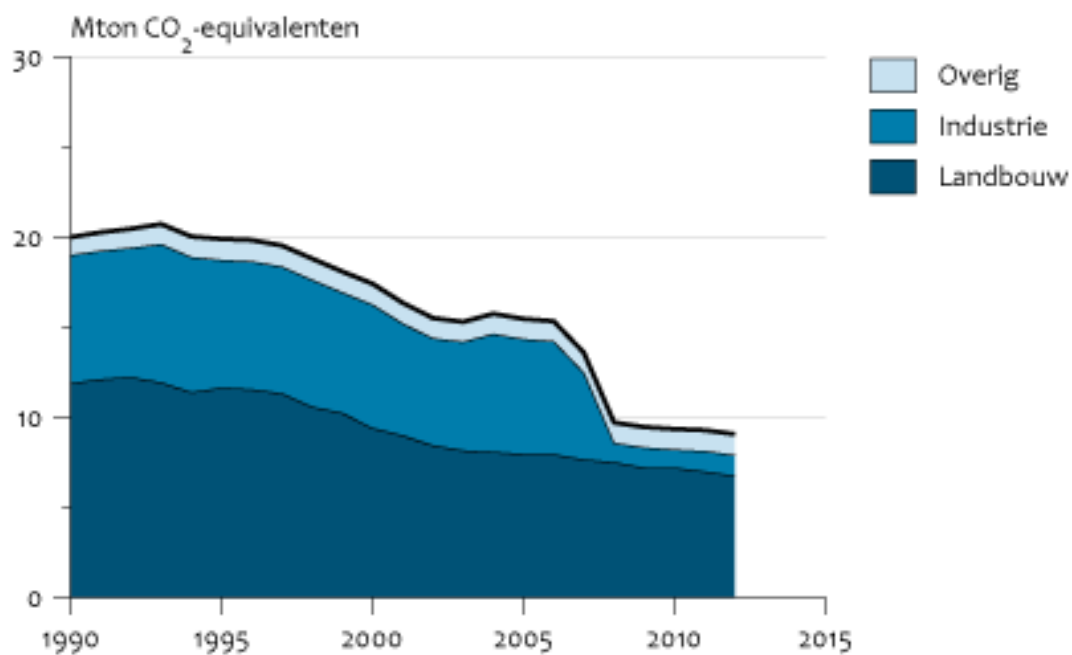

Bron: Emissieregistratie.

CBS/sep13
www.clo.nl/nl016523

- [Download figuur](#) [6]
- [Download data \(xls\)](#) [7]

Emissie distikstofoxide (N₂O) per sector

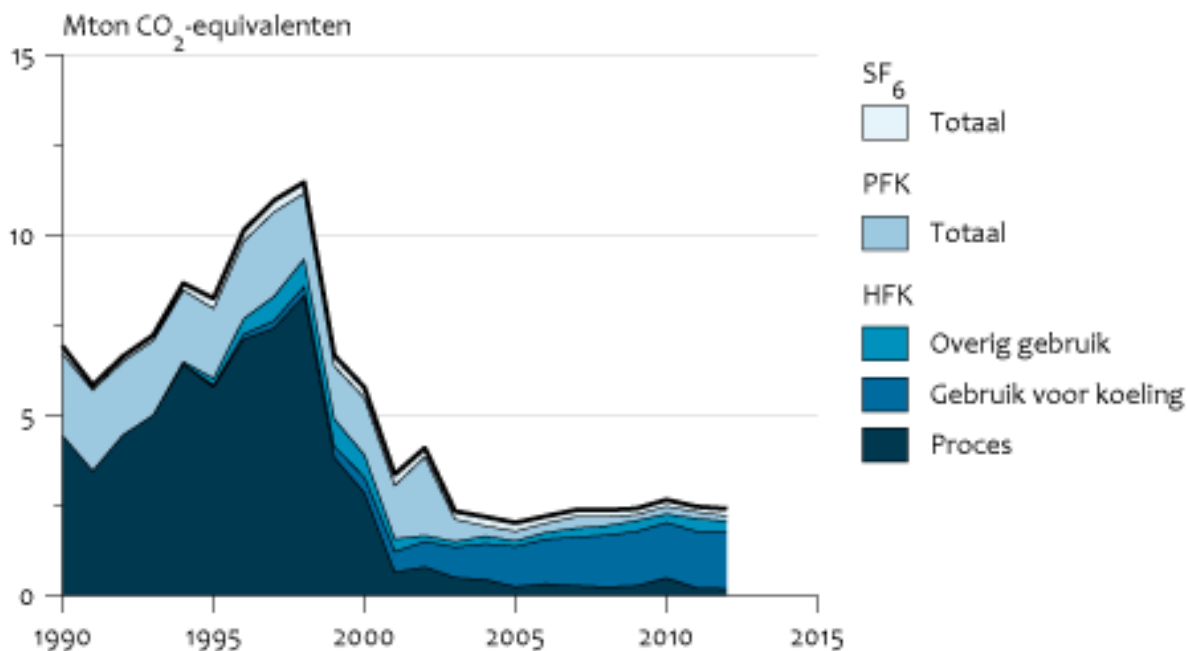

Bron: Emissieregistratie.

CBS/apr14
www.clo.nl/inl016524

- [Download figuur](#) [8]
- [Download data \(xls\)](#) [9]

Emissie van fluorhoudende gassen

Bron: Emissieregistratie.

CBS/apr14
www.clo.nl/inl016524

- [Download figuur](#) [10]
- [Download data \(xls\)](#) [11]

[/figuurgroep]

Daling emissie broeikasgassen ten opzichte van 2011

In 2012 is de uitstoot van broeikasgassen met bijna 2% gedaald ten opzichte van 2011 tot 192 miljoen ton CO₂-equivalenten. De daling is vrijwel geheel toe te schrijven aan de afname van de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂). De CO₂-uitstoot ligt met 165 miljoen ton nog net boven het niveau van het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw. Door de relatief koude winter werd meer aardgas verstoekt voor verwarming van woningen en kantoren. De uitstoot van CO₂ steeg hierdoor met 2 miljoen ton. Deze toename werd echter teniet gedaan doordat er in 2012 minder elektriciteit werd opgewekt dan een jaar eerder. Er werd meer elektriciteit ingevoerd, vooral vanuit Duitsland. Elektriciteit uit het buitenland was regelmatig goedkoper dan in Nederlandse aardgascentrales opgewekte elektriciteit. Daarnaast daalde de emissie van het wegverkeer in 2012 met 1,4 miljoen ton CO₂ ten opzichte van 2011 als gevolg van een daling van het brandstofverbruik in 2012. De daling van het brandstofverbruik (dat wil zeggen afgezette brandstof) kan gedeeltelijk worden toegeschreven aan een lager voertuigkilometrage in 2012 in Nederland en de verbetering van de energie-efficiëntie van het wegvervoer.

De uitstoot van de overige broeikasgassen bleef ten opzichte van 2011 nagenoeg gelijk.

Wat is de trend ten opzichte van 1990 per broeikasgas?

De emissie van CO₂ nam tussen 1990 en 2005 met ruim 10% toe als gevolg van de groei van het

energieverbruik. In 2005 is de emissiestijging tot stilstand gekomen door een lager verbruik van fossiele brandstoffen in de energievoorziening, bij de huishoudens en de handel, diensten en overheid (HDO). Dit lagere verbruik wordt veroorzaakt door een grotere inzet van duurzame energie en een lager aardgasverbruik voor ruimteverwarming door de relatief zachte winters.

De emissies van het broeikasgas methaan (CH_4) is tussen 1990 en 2012 gedaald met 42%. Deze daling komt door de afname van het storten van afval, wat leidt tot een lagere CH_4 -emissie uit stortplaatsen. Daarnaast nam de methaan-emissie vanuit de landbouw af door krimp van de veestapel. Vanaf 2007 zijn de emissies vanuit de landbouw niet verder gedaald.

De emissie van distikstofoxide (N_2O) is tussen 1990 en 2012 gedaald met 55%. De N_2O -emissie nam sinds 1995 af doordat minder mest werd uitgereden en doordat minder kunstmest werd gebruikt. De sterke daling van N_2O vanaf 2008 werd veroorzaakt door maatregelen bij de salpeterzuurproductie. De emissies van fluorhoudende gassen (F-gassen) namen sinds 1998 af. Dit is grotendeels het gevolg van maatregelen in de industrie. Vanaf 2005 namen de emissies van de F-gassen weer licht toe door de vervanging van HCFK's door HFK's als koelmiddel.

Kyoto-doelstelling Nederland

Volgens het Kyoto Protocol moet Nederland in de periode 2008-2012 de uitstoot van broeikasgassen met gemiddeld 6 procent verlagen ten opzichte van het Kyoto-basisjaar (een optelling van de CO_2 -equivalenten van koolstofdioxide, lachgas en methaan in 1990 en die van de fluorhoudende gassen in 1995).

De uitstoot in dit basisjaar is vastgesteld op 213,2 miljard CO_2 -equivalenten. Het cijfer voor de gemiddelde uitstoot over 2008-2012 komt uit op 199,4 miljard CO_2 -equivalenten. Dat is een afname van 6,4 procent ten opzichte van het basisjaar. Voor meer informatie over het halen van de Kyoto-doelstelling zie:

- [Nederland voldoet aan de Kyoto-verplichting uitstoot broeikasgassen](#) [12]

Referenties

- CBS (2014). [StatLine: IPCC-emissies naar lucht](#) [13]. CBS, Den Haag/Heerlen.
- Emissieregistratie (2014). Jaarcijfers 2012. RIVM, Bilthoven; PBL, Bilthoven; CBS, Den Haag; Rijkswaterstaat-Waterdienst, Lelystad; Alterra, Wageningen; Rijkswaterstaat-Leefomgeving, Utrecht, Agentschap NL, Utrecht, en TNO Bouw en Ondergrond, Utrecht. <http://www.emissieregistratie.nl> [14].
- RVO (2014). [Broeikasgassen en monitoring](#) [15]. Website in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu, in nauwe samenwerking met het RIVM. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Relevante informatie

- [indicator=nl0082]
- [indicator=nl0164]
- Recente emissiecijfers en beschrijvingen van gehanteerde berekeningswijzen (meta-informatie) kunnen in detail bekeken worden op de website van de het [Emissieregistratie](#)

[14]. Cijfers van emissies zijn ook te vinden op [StatLine](#) [16] van het CBS.

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Emissies naar lucht

Omschrijving

Emissies van broeikasgassen (kooldioxide (CO₂), methaan (CH₄), distikstofoxide (N₂O) en de F-gassen perfluorkoolwaterstoffen (PFK's), chloorfluorkoolwaterstoffen (CFK's) en zwavelhexafluoride (SF₆))

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek, in samenwerking in de Emissieregistratie (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Planbureau voor de Leefomgeving, Centraal Bureau voor de Statistiek, Rijkswaterstaat-Waterdienst-Dienst Water en gebruik, Wageningen Universiteit-Alterra, Rijkswaterstaat-Leefomgeving, Agentschap NL, TNO, Deltares).

Berekeningswijze

De emissiegegevens voor de verzurende en grootschalige luchtverontreiniging zijn gepresenteerd volgens de sectorindeling van de NEC-richtlijn. Voor de stationaire bronnen komt een deel van de emissiegegevens uit de individuele milieujaarverslagen van bedrijven. Het overige deel wordt bijgeschat op basis van statistische gegevens uit onder andere de energiestatistieken, productiestatistieken van het CBS. De emissiecijfers voor de broeikasgassen zijn berekend volgens de IPCC-methode. Voor een uitgebreide beschrijving van de berekeningsmethoden wordt verwezen naar de methodebeschrijvingen op de website van de [Emissieregistratie](#) [17]

Basistabel

Alle data opvraagbaar op [Emissieregistratie](#) [14] Verder: CBS-StatLine: [IPCC-emissies naar lucht](#) [18]

Geografisch verdeling

Nederland, provincie, postcode, 5*5 km² (kaart)

Andere variabelen

Belasting oppervlaktewater, bodem-emissies, emissies oppervlaktewater, lucht-emissies, lucht-emissies volgens IPCC In totaal circa 300 stoffen Circa 1600 emissie-oorzaken en circa 1000 (individuele) puntbronnen

Verschijningsfrequentie

In maart definitieve cijfers t-2; in september voorlopige cijfers t-1

Achtergrondliteratuur

Methoden: op de website van [Emissieregistratie](#) [17] achter Overzicht documenten
Begrippen: op de website van [Emissieregistratie](#) [17] achter Begrippenlijst

Opmerking

De emissiecijfers voor de broeikasgassen zijn berekend volgens de IPCC-methode. Zie [indicator=nl0170], voor een toelichting op de IPCC-emissies. De cijfers over 2012 zijn gebaseerd op voorlopige energie- en productiestatistieken van het CBS.

Betrouwbaarheids codering

C (Gemiddeld; afhankelijk van emissieoorzaak en stof)

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2014). [Emissies broeikasgassen, 1990-2012](#) [19] (indicator 0165, versie 24 , 16 april 2014). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl016524>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0165> [2]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0165_001g_clo_24_nl.png [3]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0165-001g-clo-24-nl.xls> [4]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0165_004g_clo_24_nl.png [5]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0165-004g-clo-24-nl.xls> [6]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0165_005g_clo_24_nl.png [7]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0165-005g-clo-24-nl.xls> [8]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0165_006g_clo_24_nl.png [9]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0165-006g-clo-24-nl.xls> [10]
https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0165_007g_clo_24_nl.png [11]
<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0165-007g-clo-24-nl.xls> [12] <http://www.pbl.nl/nieuws/nieuwsberichten/2013/nederland-voldoet-aan-de-kyoto-verplichting-uitstoot-broeikasgassen> [13] <http://statline.cbs.nl/StatWeb/table.asp?STB=G1.G2&LA=nl&DM=SLNL&PA=70946ned&D1=a&D2=0-1.15&D3=a&HDR=T> [14] <http://www.emissieregistratie.nl/> [15] <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/energie-besparen/national-inventory-entity?wssl=1> [16] <http://statline.cbs.nl/> [17]
[http://www.emissieregistratie.nl/ERPUBLIEK/misc/Documenten.aspx?ROOT=\Lucht%20\(Air\)](http://www.emissieregistratie.nl/ERPUBLIEK/misc/Documenten.aspx?ROOT=\Lucht%20(Air)) [18] <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=70946ned&D1=a&D2=0-2.6.26.31&D3=a&HDR=T&STB=G1.G2&VW=T> [19]
<https://www.clo.nl/indicatoren/nl016524>